

Vlaams
Parlement

ingediend op **486** (2020-2021) – Nr. 1
13 oktober 2020 (2020-2021)

Voorstel van resolutie

van Karl Vanlouwe, Vera Jans, Gwendolyn Rutten,
Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster

over het conflict over Nagorno-Karabach

TOELICHTING

Het gebied Nagorno-Karabach in de Zuidelijke Kaukasus vormt al sinds jaar en dag een conflicthaard tussen de republieken Armenië en Azerbeidzjan, beide onderdeel van de voormalige Unie van Socialistische Sovjetrepublieken.

Nagorno-Karabach was als autonome oblast een onderdeel binnen de Azerbeidzjaanse Socialistische Sovjetrepubliek. Het overwegend door Armeniërs bewoonde gebied werd in 1921 overgedragen van Armenië aan Sovjet-Azerbeidzjan en is sindsdien de inzet van geopolitieke krachtmetingen in de regio.

In 1988 escaleerden de etnische en culturele spanningen in Nagorno-Karabach tot een gewapend conflict met het centrale gezag in Moskou. Ten tijde van de glasnost was het zelfbewustzijn van de Armeense bevolking in Nagorno-Karabach gegroeid. In 1989 volgde een verzoek tot eenmaking met de Armeense Sovjetrepubliek na een stemming in het parlement van de autonome oblast Nagorno-Karabach. Dat verzoek werd door de Sovjet-Unie geweigerd. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie herwonnen zowel Armenië in 1990 als Azerbeidzjan in 1991 hun onafhankelijkheid. Nagorno-Karabach bleef officieel bij Azerbeidzjan, maar al gauw verklaarde het zich onafhankelijk: op 2 september 1991 riep het zichzelf uit tot onafhankelijke republiek. Het gewapende conflict dat daarmee gepaard ging, duurde tot 1994 en is sindsdien herhaaldelijk opgeflakkerd. De internationale gemeenschap heeft de onafhankelijkheid van de regio nooit erkend. Officieel is Nagorno-Karabach dus nog steeds een deel van Azerbeidzjan, maar de facto wordt het sinds 1991 wel onafhankelijk bestuurd. Het geniet daarbij zowel economische als militaire steun van Armenië. In 2017 nam de Republiek Nagorno-Karabach de naam van Republiek Artsach aan.

Na afloop van de onafhankelijkheidsoorlog werd in 1994 een wapenstilstand gesloten tussen de strijdende partijen onder auspiciën van de zogenaamde Minskgroep van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) die zich baseerde op drie belangrijke principes uit de Helsinkiakkoorden: het afzien van dreigen met of gebruiken van geweld, territoriale integriteit, en gelijke rechten en het recht op zelfbeschikking. De wapenstilstand is al verschillende malen zeer broos gebleken: Nagorno-Karabach blijft een van de 'bevroren conflicten' uit de post-Sovjetperiode. In 2008, 2010, 2014, 2015 en 2016 namen de spanningen telkens weer toe en laaide het geweld op. Toch zijn de gevechten die nu opnieuw plaatsvinden, zeer onrustwekkend voor de stabiliteit in de regio.

Dat Turkije als traditionele bondgenoot van Azerbeidzjan zich nu ook mengt in het conflict, is zeer gevaarlijk. Volgens het Armeense ministerie van Defensie werd een gevechtsvliegtuig boven Armeens grondgebied door een Turkse F-16 neergeschoten. Volgens verschillende nieuwsbronnen zouden zo'n duizend Syriëstrijders zich via zogenaamde Turkse beveiligingsfirma's in de strijd mengen.

Verschiedende landen waaronder Rusland, Frankrijk en de Verenigde Staten hebben al opgeroepen tot een staakt-het-vuren, net zoals ook de Europese Unie en de Verenigde Naties. Dat is broodnodig om het conflict niet verder op te poken. De tegengestelde geopolitieke belangen van Turkije als bondgenoot van Azerbeidzjan, en van Rusland als bondgenoot van Armenië dreigen de regio ernstig te destabiliseren.

De geschiedenis van het gewapend conflict in en over Nagorno-Karabach is er een van meer dan 30.000 doden. Het is cruciaal dat de rust en vrede er terugkeren.

Karl VANLOUWE
Vera JANS
Gwendolyn RUTTEN
Joris NACHTERGAELE
Karin BROUWERS
Maarten DE VEUSTER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de conclusies van de buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad op 1 en 2 oktober 2020, waarin de Europese Raad oproept om de vijandelijkheden onmiddellijk te staken en er bij de partijen op aandringt zich opnieuw te committeren aan een duurzaam staakt-het-vuren en een vreedzame oplossing van het conflict;
 - 2° de oproep van Josep Borrell, de hoge vertegenwoordiger voor Buitenlands Beleid van de Europese Unie, om over te gaan tot een staakt-het-vuren en te zoeken naar een onderhandelde oplossing via de Minskgroep van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE);
 - 3° de verklaring van António Guterres, secretaris-generaal van de Verenigde Naties, waarin hij het aanhoudende en escalerende geweld veroordeelt en oproept tot een onmiddellijk staakt-het-vuren;
 - 4° de verklaring van Sergej Lavrov, Jean-Yves Le Drian en Michael Pompeo, de ministers van Buitenlandse Zaken van respectievelijk Rusland, Frankrijk en de Verenigde Staten en tevens covoorzitters van de Minskgroep van de OVSE, waarin ze het ongeziene en gevaarlijk escalerende geweld ten strengste veroordelen en de partijen oproepen om een onmiddellijk en onvoorwaardelijk staakt-het-vuren te aanvaarden;
- overwegende dat:
 - 1° het conflict over Nagorno-Karabach al jaren aansleept en al tienduizenden doden heeft gekost;
 - 2° het gebied Nagorno-Karabach zelfstandig wordt bestuurd;
 - 3° het zogenaamde bevroren conflict de laatste weken opnieuw in alle hevigheid is opgelaaid;
 - 4° de wapenstilstand van 1994 manifest met voeten wordt getreden;
 - 5° het escalerende geweld opnieuw (burger)slachtoffers eist;
 - 6° de burgers in het gebied Nagorno-Karabach het meest getroffen worden, omdat ook niet-militaire doelwitten worden aangevallen en het internationaal humanitair recht daardoor wordt geschonden;
 - 7° de geopolitieke belangen van Turkije als bondgenoot van Azerbeidzjan en van Rusland als bondgenoot van Armenië de regio enorm dreigen te destabiliseren;
 - 8° Armenië en Rusland beide lid zijn van de Collectieve Veiligheidsverdragsorganisatie, een militair bondgenootschap, en Turkije lid is van de NAVO, wat het risico op de escalatie tot een regionaal conflict verhoogt;
 - 9° Armenië en Azerbeidzjan in de nacht van 9 op 10 oktober 2020 onder Russische bemiddeling een staakt-het-vuren overeen waren gekomen dat moest toelaten om gevangenen en gesneuvelde soldaten uit te wisselen onder toezicht van het Internationale Rode Kruis en waarbij beide landen zich engageerden tot substantieel vredesoverleg onder toezicht van de OVSE, maar dat dit bestand echter onmiddellijk al werd geschonden door bombardementen, onder meer op Stepanakert, de hoofdstad van Nagorno-Karabach, waarbij tientallen gewonden en verschillende doden zouden zijn gevallen;
- veroordeelt ten strengste het geweld in de regio;
- roept op tot een onmiddellijk en onvoorwaardelijk staakt-het-vuren;

- roept de partijen op om aan de onderhandelingstafel, onder auspiciën van de Minskgroep van de OVSE, tot een vreedzame oplossing voor het conflict te komen;
- vraagt de voorzitter van het Vlaams Parlement om deze resolutie aan de Vlaamse Regering, de Federale Regering, de regering van de Republiek Armenië, de regering van de Republiek Azerbeidzjan, de Europese Commissie en de Verenigde Naties te bezorgen.

Karl VANLOUWE
Vera JANS
Gwendolyn RUTTEN
Joris NACHTERGAELE
Karin BROUWERS
Maarten DE VEUSTER